

#MRTVO SLOVO NA PAPIRU#

U Hrvatskoj još uvijek nema niti jedne energetske zajednice koje bi građanima omogućile zajedničku proizvodnju obnovljive energije kao što ih imaju druge zemlje EU-a, primjerice u Španjolskoj ih ima 300.

U resornom ministarstvu kažu da su u potpunosti ispunili svoju zadaću i osigurali zakonodavni okvir, ali da su tu uključene i druge institucije pa zbog toga nemaju potpuni uvid u razloge zbog kojih se energetske zajednice nisu uspostavile.

Energetske zajednice su pravni entiteti koji omogućavaju građanima, malim tvrtkama i lokalnim vlastima da proizvode, upravljaju i troše vlastitu obnovljivu energiju. Time imaju manje račune, pomažu ranjivim potrošačima te doprinose čuvanju okoliša i klime.

Investiciju mogu financirati privatna sredstva ili financijske sheme na razini EU-a, nacionalnoj i lokalnoj.

Zajednica odlučuje kako će se podijeliti proizvedena energija među članovima i/ili prodati. U većini slučajeva članovi dobivaju besplatnu obnovljivu energiju i/ili udio u dobiti od prodaje viška energije.

Diljem Europe osnovane su različite vrste energetske zajednice. Ponekad općine, kao u Barceloni, pokreću energetska zajednica sa svojim građanima kako bi im osigurali jeftinije račune.

U nekim slučajevima, kao Ecopower u Belgiji energetske zajednice su narasle do te mjere da postaju pružatelji obnovljive energije za tisuće ljudi.

Greenpeace: Nema političke volje

Greenpeace je krajem veljače organizirao studijsko putovanje za medije jugoistočne Europe u Španjolsku kako bi ih upoznao s najboljim praksama organizacije i funkcioniranja energetske zajednice. Posjetili su ruralne zajednice u blizini Barcelone.

Cijela regija Osona, sa središtem Vicom, podržava projekte energetske tranzicije svojih građana. Regija se sastoji od 50 općina te ima pet energetske zajednice, a u 19 općina formiraju se projekti energetske zajednice.

Zadruga Osona Energy osnovana je kako bi pomagala građanima koji žele pokrenuti energetska zajednica, što se pokazalo ključnim za uspjeh u regiji.

Energetska zajednica Balenya Sostenible ima pet krovova s fotonaponskim sustavima na javnim i privatnim zgradama financiranim od općine koji podržavaju 191 obitelj. Instalirali su pet stanica za punjenje električnih vozila i imaju flotu električnih vozila koju iznajmljuju članovi zajednice. Kroz dva projekta financirana od EU, besplatno daju dio energije ranjivim obiteljima. Rade na instalaciji geotermalnog grijanja s ciljem postizanja potpune energetske samodostatnosti.

Hrvatska nema niti jednu energetska zajednicu, a Španjolska 300

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Nedjelja, 24 Ožujak 2024 09:33

Objavljeno: Nedjelja, 24 Ožujak 2024 08:18

Projekt "Viure de l'aire" je instalacija vjetroturbine u vlasništvu energetske zajednice, izgrađena uz doprinose obitelji i tvrtki koja strujom opskrbljuje 2000 obitelji.

Pionirski projekt energetske tranzicije je i "Vilawatt", partnerstvo između javnog i privatnog sektora te građana, potaknut od Gradskog vijeća Viladecansa u cilju opskrbe obnovljivom energijom i energetskom obnovom domova.

"Za razliku od Španjolske koja ima više od 300 energetskih zajednica, u Hrvatskoj još nema niti jedne. Interes građana postoji, ali nedostaje političke volje da se uklone administrativne i tehničke prepreke za osnivanjem energetskih zajednica", ocijenila je programska voditeljica Greenpeacea u Hrvatskoj Petra Andrić.

Potrebno je, istaknula je, osigurati financijske potpore i informirati građane o prednostima energetskih zajednica - od mogućih ušteda energije i manjih računa do čuvanja okoliša i klime.

"Stvarna energetska neovisnost ne postiže se ulaganjima u daljnje proširenje plinske infrastrukture. Sva nova ulaganja treba usmjeriti u energetsku učinkovitost i obnovljive izvore energije, pogotovo energiju sunca u kojoj u Hrvatskoj imamo ogromne potencijale. U tom procesu treba građanima omogućiti da sudjeluju", poručila je Andrić.

Ministarstvo: U potpunosti smo ispunili svoju zadaću

"U Hrvatskoj trenutno nema registriranih energetskih zajednica, ali nekoliko je projekata energetskih zajednica koji su u fazi registriranja i uspostavljanja", rekli su Hini u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja.

Ističu kako je zakonodavni okvir za uspostavu i funkcioniranje energetskih zajednica već uspostavljen i usklađen s EU regulativom, a zadnjim izmjenama Zakona o obnovljivim izvorima energije dodatno su se poboljšali uvjeti za djelovanje energetskih zajednica.

"U aktivnosti nužne za uspostavu energetskih zajednica uključene su i druge institucije koje samostalno određuju opseg i stupanj svog djelovanja, posebice kada je riječ o regulatoru ili sudstvu. Zbog toga nemamo potpuni uvid u potencijalne razloge zbog kojih se energetske zajednice nisu u većoj mjeri uspostavile", kažu u Ministarstvu.

Ističu kako se radi o novom obliku udruživanja te je za bržu i snažniju uspostavu energetskih zajednica važno i informiranje javnosti te njihova dodatna edukacija.

"Uspostavljanje zajednica ubrzat će se kako informacije budu više i brže kolale, široke se mogućnosti unutar zakonodavstva, pa građani žele biti u potpunosti informirani", kažu.

"Vlada intenzivno radi na olakšavanju svih koraka u uspostavi energetskih zajednica", a ta pomoć će biti vezana uz educiranje, kao i mogućnosti financiranja, poručuje Ministarstvo i dodaje kako je već sada dosta sredstava osigurano za samoopskrbu što će svakako olakšati i veći interes za ulazak u energetske zajednice.

Prepreke za osnivanje energetskih zajednica

Senior voditelj projekta u Zelenoj energetska zadrugi Goran Čačić kaže da su u listopadu 2021., usvajanjem Zakona o tržištu električne energije u hrvatski zakonodavni okvir uvedene energetske zajednice građana, kao pravne osobe čiji su članovi fizičke ili pravne osobe, uključujući jedinice lokalne samouprave, mikropoduzeća ili mala poduzeća a koje mogu sudjelovati i u proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora energije, opskrbi ili dijeljenju energije i na tržištu električne energije.

Međutim, upozorava kako su im zakonom uvedena i ograničenja, poput toga da djeluju na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija i da djelatnost obavljaju na temelju izdane dozvole za energetska djelatnost što je u nadležnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije i propisuje 18 dokumenata te zapošljavanja na puno radno vrijeme stručnog radnika.

Problem je, kaže Čačić, i što postupak dijeljenja energije sa članovima energetske zajednice i s njim povezani procesi i troškovi, poput naknade za korištenje distribucijske i prijenosne mreže, u Hrvatskoj još nisu jasno definirani, pa u praksi dijeljenje energije još uvijek nije moguće, niti se zna koliko će koštati.

"U mnogim zemljama EU, energetske zajednice se potiču, oslobođene su plaćanja dijela mrežarine, primjerice u Austriji imaju popust od 40 do 70 posto na naknadu za mrežarinu. Slično je potrebno osigurati i u Hrvatskoj jer će inače energetske zajednice ostati kao dosad, 'mrtvo slovo na papiru', poručuje Goran Čačić. (Hina/Piše: Marina Bujan)

